

Ноември 2017

EVN ЖУРНАЛ

Весник за партнерите
и соработниците

ЕНЕРГИЈАТА ШТО ВИ ТРЕБА!

Почитувани,

Пред вас е вториот број на „ЕВН Журнал“, весникот што претставува уште еден, дополнителен начин за информирање на нашите партнери и соработници за актуелните теми и настани во енергетскиот сектор. Откако во претходниот број ви ја претставивме нашата компаниска цел - да овозможиме сигурно снабдување со електрична енергија и квалитетна услуга, во овој број ви ги претставуваме луѓето што се дел од тимот задолжен да одговори на специфичните потреби на секој наш корисник.

Во фокусот на овој број е производството на електрична енергија преку неконвенционални, обновливи извори. Во насока на промоција и поддршка на развојот на обновливите извори на енергија ви ги претставуваме придобивките од нивното користење, како за вас, нашите корисници, така и за околината. Познавајќи ги условите на пазарот, говориме за енергетската ефикасност на претпријатијата како важен фактор за одржување на нивната конкурентност.

Како еден забавен и интерактивен начин за запознавање на јавноста со обновливите извори на енергија и едукација за значењето и историјата на електричната енергија во Македонија, ви го презентираме проектот поврзан со хидроцентралата на ЕВН во близина на Скопје, каде што се отвори Изложбениот центар за електрична енергија „Матка“, кој е прв од овој вид во нашата држава.

За крај, погледнете во каква атмосфера помина волонтерската акција на нашите вработени, кои подготвуваа оброци за социјално загрозени лица како дел од проектот „ЕВН волонтира“.

Се надеваме дека избраните содржини ќе го задржат вашето внимание и интерес.

Со почит,
Уредувачки тим на „ЕВН Журнал“

Содржина 11/17

03 Достапност за сите корисници на пазарот на електрична енергија

04-05 Обновливи извори на енергија - предизвици и потенцијал

06 Интервју со **Ана Петровска**, национален раководител на проектот РЕЦ Македонија

07 Изложбен центар за електрична енергија „Матка“

08 Волонтерска активност на тимот на ЕВН Електроснабдување

06

07

04/05

08

Достапност за сите корисници на пазарот на електрична енергија

Тимот за продажба на EVN Македонија Електроснабдување, со својата стручност и посветеност, им стои на располагање на сите корисници што ги исполнуваат условите за учество

на пазарот на електрична енергија. За секоја компанија, во зависност од нејзината потрошувачка на електрична енергија, спецификите на бизнисот и регионот во кој се наоѓа, е одговорен

соодветен менаџер за клучни и деловни корисници. Одговорниот менаџер ги анализира потребите на компаниите и нивниот профил на потрошувачка на електрична енергија и соодветно на

тоа подготвува понуди што се приспособени на нивните специфики. Тој нуди соодветна поддршка и консултација, а ги спроведува и ги управува и со сите придружни барања.

МЕНАѢРИ ЗА КЛУЧНИ КОРИСНИЦИ

Апостол Димитровски

Негова главна предност е огромно искуство што го стекнал низ работата во повеќе различни индустрии - повеќе од 9 години во Групацијата EVN, 5 во ЕСМ, 15 години во рударската индустрија и повеќе од 5 години во приватна увозно-извозна ориентирана компанија за различни производи. Неговото разбирање на сегашната и на претходната состојба на економијата, социјалните околности, бизнис-климата и стратегиите му овозможуваат сеопфатно антиципирање на перспективите на деловните потреби на корисниците.

Беркант Шен

Со своето вредно искуство од 10 години во Групацијата EVN, тој има широко познавање за движењата и за трендовите на пазарот на електрична енергија, како на регулиран така и на либерализиран пазар. Тој е комплетно посветен на корисниците и се гордее со фактот што им е постојано достапен, со цел да овозможи задоволување на нивните потреби.

Александар Мијалков

Има меѓународно искуство во телекомуникациската индустрија во Велика Британија, 7 години во истата индустрија во Македонија и 2 години во Групацијата EVN. Со позитивен пристап кон своите корисници и креативни решенија за сите прашања, тој секогаш се стреми кон воспоставување долготрајни односи со деловните партнери.

Зоран Димитриев

Има долгогодишно искуство во различни индустрии - продажба, енергетска ефикасност, обезбедување квалитет, како и повеќе од 5 години искуство во Групацијата EVN. Како резултат, тој има длабоко чувство за препознавање и пресретнување на потребите на корисниците преку преземање на целисходен пристап.

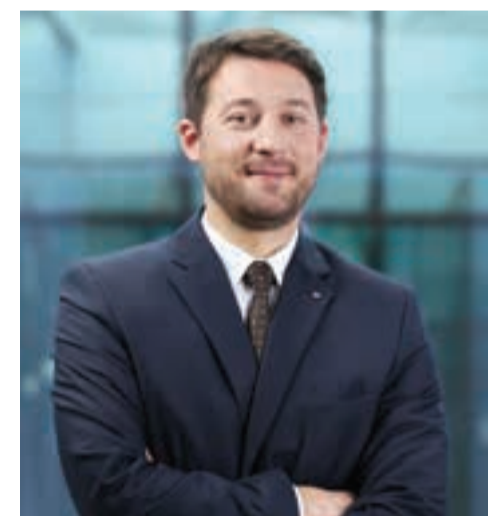
Енергијата што ви треба!

www.snabduvanje.mk

Панде Гацовски

Деветгодишното искуство во Групацијата EVN на различни позиции и дополнителниот развој во областа на енергетскиот менаџмент, го прават експерт со разбирање на техничките комплексности во индустријата. Експертското знаење му овозможува системски да им пристапи на барањата на корисниците, со што им помага да постигнат значително влијание врз перформансите на нивната компанија.

МЕНАѢРИ ЗА ДЕЛОВНИ КОРИСНИЦИ

Менаџерите за деловни корисници, Виктор Велков и Мимоза Муслиу, имаат повеќегодишно искуство во Групацијата EVN на различни позиции, а со тоа и одлични познавања на спецификите поврзани со либерализацијата на пазарот на електрична енергија. Нивната експертиза им овозможува уникатна гледна точка и способност за препознавање на потребите и очекувањата на компаниите при предизвиците со кои се соочуваат со нивното квалификување на отворениот пазар. Тие им помагаат на корисниците да дојдат до најдоброто решение приспособено на нивните специфични работни процеси и деловни цели.

Обновливи извори на енергија - предизвици и потенцијал

Електричната енергија што секојдневно ја користиме за осветлување, греење, ладење, напојување на различни уреди, машини и погони, претставува секундарен извор на енергија бидејќи се произведува преку конверзија на примарните извори на енергија. Примарните извори на енергија во основа се делат на конвенционални извори, какви што се јагленот, нафтата, природниот гас и нуклеарната енергија, чии наоѓалишта и резерви се ограничени и не може да се обноват за краток временски период, и неконвенционални, односно обновливи извори на енергија (ОИЕ) какви што се сончевата енергија, енергијата од ветрот, хидроенергијата, енергија на прилив и одлив, брановата енергија, геотермалната енергија и енергија од биомаса.

Социо-економските, еколошките и политичките ризици што произлегуваат од искористувањето и исцрпувањето на конвенционалните извори, се причина за сè поголемиот интерес за искористување

на потенцијалот на ОИЕ. Со зголемување на застапеноста на ОИЕ во енергетскиот микс на една држава, покрај подобрување на условите на животната средина и намалувањето на загадувањето, се постигнува и поголема разновидност, а со тоа и сигурност во снабдувањето на енергија, енергетска самоодржливост и помала зависност на државата од увоз на енергија. Исто така, со искористувањето на ОИЕ се овозможува локален економски развој од аспект на отворање нови работни места, додека, пак, кај малите и средните претпријатија се создава можност за долгорочно намалување на трошоците на енергија, а со тоа и зголемување на нивната конкурентност на пазарот.

За таа цел, и во насока на промоција и поддршка на развојот на ОИЕ, е издадена Европската директива за обновливи извори. Со оваа директива се поставуваат генералните начела за производство и промоција на ОИЕ во Европската

Унија, според кои, до 2020 година, најмалку 20% (додека до 2030, најмалку 27%) од вкупната потрошувачка на електрична енергија треба да биде покриена од ОИЕ. Ова треба да се постигне преку исполнување предодредени национални таргети за секоја земја одделно, кои ги земаат предвид моменталната состојба и потенцијалот на обновливите извори во секоја земја. Во Македонија, според акциониот план за обновливи извори на енергија до 2025 со визија до 2030, очекуваното учество на обновливите извори на енергија во бруто-финалната потрошувачка на електрична енергија до 2020 година изнесува околу 21%, додека, пак, до 2025 и до 2030 година, 25% и 28% соодветно.

Поради поголемите инвестициски трошоци за ОИЕ, кои најчесто се поврзани со развивањето на инфраструктурата што ќе го поддржи воведувањето на ОИЕ во енергетскиот систем, изградбата, управувањето и одржувањето на енер-

гетските постројки, трошоците за добивање на потребните лиценци, гаранции и дозволи итн., цената на енергијата произведена од овие извори е поскапа, што ги прави неконкурентни на пазарите на електрична енергија. Затоа, секоја од државите презема мерки за поддршка и стимулирање на изградбата на нови енергетски постројки, кои ќе ги искористуваат обновливите извори.

Ваквите мерки подразбираат инвестициска поддршка и разни даночни олеснувања, задолжително откупување на електричната енергија произведена од обновливите извори, задолжителен пласман на мешавините од фосилни горива и биогорива на пазарот, издавање гаранции за потеклото на произведената електрична енергија, кои во Македонија се издаваат од Агенцијата за енергетика, како и повластени тарифи за откуп на електричната енергија произведена од ОИЕ, кои, пак, се пропишани од Регулаторната комисија за енергетика.

Со стекнувањето статус на повластен производител, производителите на електрична енергија од обновливи извори, може да стекнат право за продавање на произведената електрична енергија по повластена тарифа. Повластената тарифа претставува механизам за поддршка и стимулирање на развојот и искористувањето на ОИЕ, со кој се гарантира купопродажбата на произведен киловат-час електрична енергија од повластени производители во временски интервал од 15 до 20 години, а со тоа и сигурен повраток на инвестицијата. Дефинираниот временски интервал и висината на повластената тарифа што се аплицира, варираат во зависност од типот на обновливата технологија што ќе ја користи постројката. Дополнително, применувањето на повластената тарифа, освен временски, е ограничено и во однос на вкупната инсталирана моќност на секој од применетите обновливи извори на енергија во системот, како и во однос на инсталираната моќност на постројките, т.е нивната максимална големина. Овие ограничувања се воведени за да се осигури стабилниот развој на енергетскиот систем, да се поттикнат технолошки иновации и да се следи трендот на намалувањето на инвестициските трошоци поврзани со изградбата на нови енергетски постројки што ги искористуваат обновливите извори на енергија.

Обновлива технологија	Повластена тарифа [€/MWh]	Период на фиксна тарифа
Мали хидроелектрани	Од 45 до 120 €/MWh	20 години
Ветерници	89 €/MWh	20 години
Соларна	Од 120 до 160 €/MWh	15 години
Биомаса	150 €/MWh	15 години
Биогас	180 €/MWh	15 години

Со оглед на тоа дека зголемувањето на учеството на обновливи извори на енергија во производството на електрична енергија е една од главните стратешки цели во енергетскиот сектор во Република Македонија, EVN инвестира во обновливите извори, особено во хидроенергијата. Во таа насока, EVN досега има инвестирано во 11 хидроцентрали, а имајќи го предвид потенцијалот на обновливите извори во Македонија, планира и понатаму да инвестира во обновливите извори, под ефикасно и економски исплатливи услови.

Со искористувањето на ОИЕ се овозможува локален економски развој од аспект на отворање нови работни места, додека, пак, кај малите и средните претпријатија се создава можност за долгорочно намалување на трошоците на енергија, а со тоа и зголемување на нивната конкурентност на пазарот

АНА ПЕТРОВСКА, НАЦИОНАЛЕН РАКОВОДИТЕЛ НА ПРОЕКТОТ РЕЦ МАКЕДОНИЈА

Македонската индустрија во чекор со светските трендови за подобрена енергетска ефикасност и поголема општествена одговорност

→ Индустријата во Р. Македонија е втор најголем потрошувач на енергија. Како може да се намали непродуктивното трошење енергија во индустријата и со тоа да се зголеми енергетската ефикасност?

Регионалниот центар за животна средина Македонија (РЕЦ МК) и Организацијата на Обединети нации за индустриски развој (United Nations Industrial Development Organization - UNIDO), во 2015 година го започнаа проектот „Поттикнување на пазарната трансформација за енергетска ефикасност во индустријата и забрзување на инвестициите во најдобри практики и технологии во Македонија“, кој ќе се спроведува до 2019 година. Проектот е заеднички финансиран од Глобалниот еколошки фонд (Global Environmental Facility), Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за економија, Агенцијата за енергетика и Македонската банка за поддршка на развојот. Проектот има за цел да се спроведат системски решенија за проблемите со кои се соочуваат македонските индустриски претпријатија при подобрувањето на енергетската ефикасност. Овие решенија ќе се интегрираат во компаниите преку воведување на меѓународниот стандард за управување со енергија ИСО 50001 во сите аспекти на нивното работење.

→ Како индустриските претпријатија можат да ја подобрат својата енергетска ефикасност и дали во проектот може да бидат вклучени и други компании?

РЕЦ МК во рамките на овој проект во текот на 2016 година успешно го спроведе системот за управување со енергија во 12 македонски индустриски компании

од областа на енергетиката, металопреработувачката, градежната, прехранбената и фармацевтската индустрија. Во декември 2016 година, UNIDO и РЕЦ МК започнаа соработка со ЕВН, која стана важен партнер на проектот што ќе го воведат системот за управување со енергија во согласност со стандардот ИСО 50001 во неколку свои објекти. Стручните лица на ЕВН, покрај ангажманот за спроведување систем за управување со енергија во својата компанија, учествуваа и во активностите на дел од своите клиенти, кои добија техничка помош за да го спроведат системот за

управување со енергија. Со воведување на системот за управување со енергија во рамките на компанијата и обучување свои вработени - стручни лица, ЕВН ќе може да воведува системи за управување со енергија и кај други компании - клиенти, со што ја презема улогата на репликатор на овој проект, со стремеж да се овозможи негова долгорочна одржливост.

→ Имајќи предвид дека усогласувањето на управување со енергија во компаниите со светските стандарди честопати претставува голем финансиски трошок, како е прифатен овој проект од компаниите?

Воведувањето на стандардот за управување со енергија во рамките на овој проект се фокусира на наоѓање практични решенија што не бараат големи финансиски инвестиции и воведување едноставни технички мерки што доведуваат до оптимизација на процесите, опремата и поттикнуваат промена на филозофијата на потрошувачката на енергија од страна на вработените. Така 12-те македонски индустриски компании што учествуваа во проектот, во 2016 година постигнаа заштеди на енергија во монетарен еквивалент од половина милион евра, без реализација на капитални инвестиции.

”
Зголемувањето на енергетската ефикасност во македонските индустриски компании не мора да претставува скапа инвестиција. Со воведување на мали технички мерки во работењето на компаниите, можат да се постигнат значајни енергетски и финансиски заштеди и без капитални инвестиции

→ Дали македонските индустриски претпријатија ќе имаат дополнителни придобивки од спроведување на системот за управување со енергија и како тоа ќе се одрази на нивната конкурентност?

Со подобрување на енергетската ефикасност во компаниите, ќе се остварат енергетски и финансиски заштеди, со што значајно ќе се придонесе кон исполнување на националната цел за заштеда на енергија од 14,5% до 2020 и целта на ЕУ од 20% до 2020 година. Дополнително, со вградување систем за управување со енергија, македонските компании ќе се усогласат со светските стандарди, кои сè повеќе стануваат важни фактори за подобра конкурентност на пазарот. Исто така, преку овој проект ќе се стимулира поголема соработка и воспоставување партнерства помеѓу услужните компании, производствените индустрии и државните институции.

Со воведување на системот за управување со енергија во рамките на компанијата и обучување на свои вработени - стручни лица, ЕВН ќе може да воведува системи за управување на енергија и кај други компании - клиенти, со што ја презема улогата на репликатор на овој проект, со стремеж да се овозможи негова долгорочна одржливост

Изложбен центар за електрична енергија

Сместен во автентичниот и оригинален простор на старата хидроцентрала „Матка“, во близина на Скопје, Изложбениот центар „Матка“ ја раскажува историјата на електричната енергија во Македонија, како и промените што настанале со електрификацијата. Целта на EVN беше да се создаде место каде што посетителите, а особено идните поколения ќе можат да се едуцираат и да ги надолнуваат своите знаења. Интерактивните плазма панели и плазма топката, генераторот „Ван де Графт“, се само дел од експонатите во Изложбениот центар „Матка“, кои преку иновативен мултимедијален пристап, нудат уникатна можност за едукација.

Само неколку месеци по официјалното отворање, повеќе од 3.000 лица го посетија Изложбениот центар, прв од ваков вид во земјава. Покрај индивидуалните посетители, центарот го посетија и групи посетители од земјава и од странство, а со почетокот на новата училишна и академска година веќе се најавени нови групни посети во чии рамки ќе се одржува и практична настава.

Влезот во Изложбениот центар е бесплатен. Сите заинтересирани можат да го посетат Изложбениот центар „Матка“, индивидуално или во групи, а за условите за посета и работното време можат да се информираат на:

- www.matka.com.mk,
- Facebook: Матка - Изложбен центар / Matka - Exhibition Center,
- Instagram: [matka.exhibition.center](https://www.instagram.com/matka.exhibition.center).

MATKA

ПРВ ИЗЛОЖБЕН ЦЕНТАР ЗА ИСТОРИЈАТА НА ЕЛЕКТРИЧНАТА ЕНЕРГИЈА ВО МАКЕДОНИЈА

Посетете го Изложбениот Центар Матка кој што се наоѓа во старата Хидроцентрала и откријте ја историјата на електричната енергија во која е досега достапна во само едно „Матка“.

Донајте планови и временето посета на www.matka.com.mk

EVN

Волонтерска активност на тимот на ЕВН Електроснабдување

Волонтерскиот тим на ЕВН Електроснабдување, во соработка со организацијата „Ретвитни оброк“, ги посети просторите на црквата „Гласност“ во Скопје и активно учествуваше во подготовката на храна за социјално загрозените лица. Поддршка за реализирање на активността даде и г. Маркус Брандштетер, управител на ЕВН Македонија Електроснабдување ДООЕЛ.

Оваа активност е дел од кампањата „ЕВН волонтира“, во која вработените на ЕВН се поттикнуваат да го вложат својот труд и време во реализирање активности за доброто на заедницата.

Целта е преку таквите активности да се подигне и свеста за општествената одговорност меѓу компаниите, институциите и поединците.

Во изминативе 10 години, корпоративната општествена одговорност беше поставена како една од главните и долгорочни цели на ЕВН, а посветеноста и успехот на ова поле беа препознаени од заедницата и компанијата е добитник на многу награди и признанија, кои се однесуваат на инвестирање во заедницата, односи на пазарот, етички менаџмент, односи со вработените и животната средина.

